

**CASTELL D'ARO
PLATJA D'ARO
I S'AGARÓ**
DESAPAREGUT

JOSEP UBACH PUIG / COL·LECCIÓ PERE BARREDA

Pere Barreda i Massó

CASTELL D'ARO PLATJA D'ARO I S'AGARÓ DESAPAREGUT

 efadós®

CASTELL D'ARO PLATJA D'ARO I S'AGARÓ DESAPAREGUT

Col·lecció «Catalunya Desapareguda»

Primera edició: Març 2025

© dels textos, Pere Barreda i Massó

© del pròleg, Àngel Jiménez Navarro

© de les fotografies, diversos autors

© de l'edició, Editorial Efadós

© de la col·lecció, Editorial Efadós

EDITORIAL EFADÓS

Carrer d'Edison, 3 - Nau A
Polígon industrial les Torreneres
08754 El Papiol (Baix Llobregat)
Telèfon 93 673 12 12
efados@efados.cat
www.efados.cat

Idea original i disseny:

Editorial Efadós

Col·laboració:

 Ajuntament de
Castell d'Aro, Platja d'Aro i S'Agaró

Assessorament lingüístic:

M. Neus Doncel Saumell

Fotografia de la portada:

L. Roisin (ed.) / Col·lecció Pere Barreda

Acrònims:

AFCEC (Arxiu fotogràfic del Centre Excursionista
de Catalunya)

AMCPAS (Arxiu Municipal de Castell d'Aro,
Platja d'Aro i S'Agaró)

ISBN 978-84-19736-96-3

DL B-1560-2025

Imprès a Catalunya

Tota forma de reproducció, distribució, comunicació pública
o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb
l'autorització dels seus titulars, salvant l'excepció prevista per
la llei. Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment
d'aquesta obra, dirigiu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de
Drets Reprogràfics) - www.cedro.org

Índex

Pàg. 6

PRÒLEG

Paisatge en canvi continu

Pàg. 8

INTRODUCCIÓ

La fotografia, un suport per a la història

Pàg. 12

CASTELL D'ARO

El centre històric feudal de l'interior

Pàg. 56

PLATJA D'ARO

L'expansió de Fanals i l'estiueig popular

Pàg. 128

S'AGARÓ

Respecte paisatgístic i turisme d'alta
burgesia

Pàg. 184

ÍNDEX ALFABÈTIC

Pròleg

PAISATGE, EN CANVI CONTINU

Àngel Jiménez Navarro. Historiador

Fa molts anys que conec Pere Barreda, l'autor d'aquest llibre, i sé de la seva passió per la imatge impresa i el valor que hi dona. Tots dos havíem comprat postals a la botiga de Joan Cortés, establert al capdamunt del carrer de la Força de Girona, i veí de casa al carrer de la Barca, on disposava d'un habitatge-magatzem de llibres, postals i objectes únics. No parlem d'un simple botiguer, sinó d'un savi expert que intuïa la memòria dels objectes que aplegava per esbrinar-ne el missatge. Aquest afany subtil de recerca va ser la font de la fallera col·leccionista: recuperar el trosset de vida fascinant que hi havia sobre un suport material i rescatar-lo de l'oblit.

Pere Barreda Massó (Platja d'Aro, 1955), contagiad del mateix bagatge cultural, va assumir la feina del cronista pacient que va tenir cura de la recuperació i catalogació de l'Arxiu Històric de Castell-Platja d'Aro. Cofundador i coordinador de la revista *El Carrilet* i membre de la Junta Directiva de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal, també és autor de llibres i articles, i editor de treballs de caràcter històric, etc. La seva obra més recent és *Memòria del govern municipal. Alcaldes i regidors de Castell-Platja d'Aro (1906-2023)*.

Castell d'Aro, Platja d'Aro i s'Agaró desaparegut és una visió fragmentària d'imatges que dona una altra mirada als pobles de la Vall d'Aro. Un compendi testimonial que reflecteix els canvis experimentats, tot

subratllant-hi els elements desapareguts o transformats d'una manera significativa del municipi, estès per una àmplia vall, que té les seves arrels endins, en el nucli de carrerons estrets i costeruts que s'enfilen cap a l'església fins al castell medieval. Fenals i la façana marítima, atapeïda de gent i encerclada de formigó i aiguamolls dissecats, de roques altes i cals diminutes, on a prop de la sedimentació d'antigues rieres –Sant Pol– ha florit, en habitatges alçats amb un respecte total i una integració absoluta a l'entorn, s'Agaró, que celebra el seu centenari.

En aquest itinerari, l'autor no s'instal·la en l'èstèril territori de la nostàlgia –mer miratge–, sinó que opta per continuar mirant endavant el paisatge i paisanatge transformats, no del tot desapareguts, sinó en un canvi continu, fluïnt, com la nostra mateixa vida.

Introducció

LA FOTOGRAFIA, UN SUPORT PER A LA HISTÒRIA

Pere Barreda i Massó, cronista

La fesomia de l'antic districte marítim de la Vall d'Aro, que formaven Castell d'Aro i Fanals d'Aro després de la separació traumàtica l'any 1853 de la resta de pobles que configuraven l'antiga batllia reial de la Vall d'Aro, ha patit un canvi radical des d'una mica més tard d'aquella data a causa d'una nova força econòmica que des de principis del segle passat anava guanyant terreny: el turisme, llavors més conegut com a «estiueig». Tan sobtat va ser el fenomen que, en pocs anys, Fanals d'Aro va perdre la seva condició de poble per cedir-la a la barriada de la Platja d'Aro i, també, generant a l'antic barri de Sant Pol de Dalt, antigament

només poblat per uns quants masos, el sorgiment d'un nou nucli urbanitzat, s'Agaró, que també ha desplaçat el topònim de l'antic raval i ha esdevingut vilatge.

Aquest paisatge, contínuament canviant, ha quedat enregistrat gràcies a una innovació tècnica sorgida a mitjan segle XIX, la fotografia, que, a més a més, va trobar una perfecta caixa de ressonància en l'aparició de la targeta postal, una forma de record de viatge barat i fàcilment apte per enviar a qualsevol part del món. Així, el binomi fotografia-targeta postal va ajudar a difondre arreu els paisatges marítims de la Costa Brava i de l'actual municipi de Castell d'Aro, Platja d'Aro i s'Agaró en particular, com un territori d'oci i de vacances, en contraposició amb la zona de perill constant que havia estat

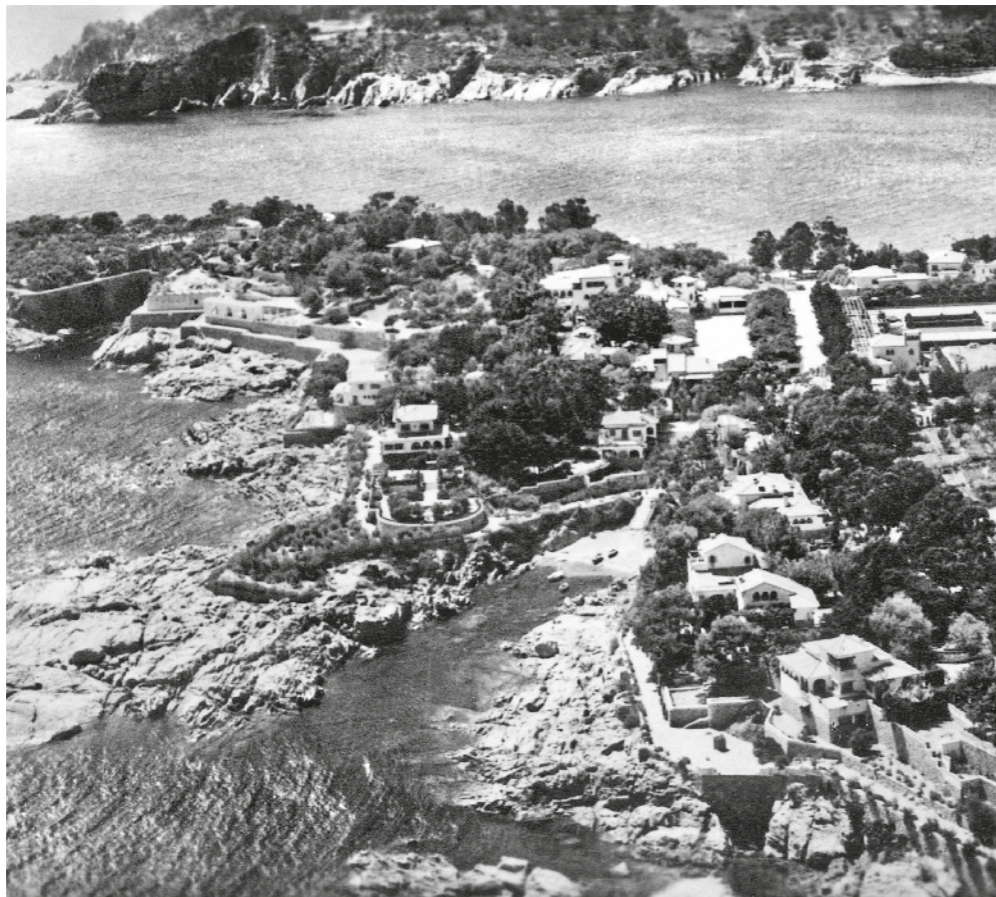

LA PLATJA GRAN I EL CAVALL BERNAT

A la pàgina anterior, vista de la platja Gran des del Cavall Bernat als anys cinquanta, quan el turisme incipient començava a sovintejar la vila, però encara no havia afectat el perfil urbanístic de la primera línia de mar, que romanía gairebé lliure d'edificacions.

S'AGARÓ A VISTA D'OCELL

Després de la Guerra Civil, s'Agaró va necessitar temps per refer-se, però durant aquells anys l'arquitecte Francesc Folguera va succeir Masó i va projectar les obres del camí de ronda, l'església de Nostra Senyora de l'Esperança i l'ampliació de l'hotel, encara no iniciades en aquesta imatge.

EDICIONS S'AGARÓ / COL·LECCIÓ PERE BARREDA

a causa de les contínues ràtzies de pirates i corsaris que van obligar a situar els antics assentaments a la muntanya, primer, a Fanals d'Amunt, i després, a Fanals d'Aro, i també a fortificar l'interior amb un castell perquè servís de base per a la vigilància i defensa del territori, origen del poble de Castell d'Aro, a conseqüència del qual el front marítim va restar inhabitable durant llargs segles.

Totes les fotografies i, sobretot, postals que en el decurs del segle passat es feien o s'adquirien i enviaven per tenir un record de vacances o per comunicar-se amb amics i familiars han esdevingut fidels testimonis del gran canvi experimentat pels nostres pobles, gairebé dia a dia, i han passat de les calaixeres familiars als armaris dels arxius locals i entitats –generalment oficials–, que, curiosament, els han recollit com a testimoni important de la història recent. Però no solament les institucions

oficials apleguen aquests testimonis. De sempre, els col·leccionistes han estat en primera línia d'aquesta tasca i, amb paciència i dedicació, han anat recollint postals i fotografies, sovint salvades de la desaparició. És el cas de les imatges que segueixen, a través de les quals descobrireu un món local pretèrit i copsareu l'evolució del municipi. Rere d'aquesta selecció roman un fons de més de 15.000 documents fotogràfics de la Vall d'Aro de tot el segle xx.

En totes les imatges salvaguardades hi ha, també, la tasca dels fotògrafs i dels editors que van captar-les i publicar-les com una manera d'exercir el seu ofici i de guanyar-se la vida sense ser conscients, al seu dia, que també actuaven de notaris de la història i deixaven constància de com eren les nostres comunitats. Gràcies a ells i a la seva tasca, tenim un llegat de primer ordre que ens permet conèixer millor el nostre passat i ajudarà a teixir el nostre futur.

V. Fargnoli.
Vista parcial de Castell d'Aro-

CASTELL D'ARO

El centre històric feudal de l'interior

Castell d'Aro és presidit pel castell, bastit dalt d'un puig dels contraforts de les Gavarres, des d'on s'albira tota la planura de la Vall d'Aro, fet que explica el perquè de l'elecció de l'indret com a punt de guaita i defensa del territori. Al seu voltant s'hi va alçar l'església i les cases de pedra arraulides entorn d'estrets carrers que tenien com a epicentre la plaça.

Un bon dia de la Festa Major del setembre del 1931, el fotògraf Valentí Fargnoli va fer cap al poble amb la seva bicicleta proveït de la màquina de retratar per dedicar la jornada a fotografiar tots els racons de la vila. Aquelles fotografies, a més de les dels seus col·legues Ricard Mur, Lucien Roisin, Ricard Granes i Joseph Thomas, com també les captades per famílies locals, ens han deixat constància dels vells edificis medievals i també de les estructures ferroviàries, de velles tradicions socials i de les intenses activitats religioses, esportives i escolars que donaven i donen vida al poble.

Castell d'Aro. Fachada de l'església, restos del castell y la plassa

VALENTÍ FARGNOLI / COL·LECCIÓ PERE BARREDA

L'ESGLÉSIA I EL CASTELL

La presència del castell gairebé mil·lenari a la plaça es fa difícilment distingible. Després de les vicissituds passades a causa de la guerra dels Remences, primer, i d'una explosió de dinamita que s'hi guardava, que el 1879 gairebé el va destruir del tot, després, aquestes cases al costat de l'església són l'únic vestigi que en quedava als anys trenta.

CREU DE TERME

La creu de terme, emplaçada a la cruïlla davant el carrer Major, encara conservava als anys trenta tots els esglaons que ara l'enquitrانament del carrer ha reduït, però continua presidint la zona de ponent del poble. Durant la Guerra Civil la van trencar; va ser guardada per un veí i reposada a la postguerra.

VALENTÍ FARGNOLI / COL·LECCIÓ PERE BARREDA

V. Fargnoli
Castell d'Aro
La Creu de Terme